

Opleiding Coachen in de Transitionele Ruimte

Studiegids 2020 - 2021

Groep 7

Rotterdam, september 2019

A. Inleiding

Op vrijdag 24 januari 2020 start voor de zevende keer de opleiding “Coachen in de transitionele ruimte”.

Er is veel vraag naar goede begeleiders die in staat zijn complexe vragen in allerlei arbeids- en leercontexten te begeleiden. Vaak ontstaat de vraag doordat een situatie in het werk of in een leersituatie verandert. Daarnaast speelt de sociale omgeving een rol. De verschillen in mens- en wereldbeelden en de steeds wisselende werkelijkheden maken het vaak lastig om een constructieve relatie op te bouwen. Niet zelden lijkt men vanwege culturele of andere verschillen tegen een muur aan te lopen. Je zou kunnen zeggen dat een begeleidingsvraag vaak ontstaat doordat één of meer aspecten in het leven aan verandering onderhevig zijn. Denk hierbij aan ingrijpende levensfaseovergangen als verandering van baan of functie, migratie, reorganisatie, midlifecrisis, scheiding en ander vormen van verlies. De coachee, dat is degene die gecoacht wordt, zit dan in een transitionele fase, waarin vaak verwarring en verdriet is en waarin nog geen duidelijk perspectief op de toekomst bestaat. De coaching op zich zien wij ook als een transitionele ruimte omdat hier meestal het ontwikkelen van betekenisgeving aan de orde is. Vandaar dat wij het begrip “de transitionele ruimte” als uitgangspunt in de opleiding nemen. Wij zien verschillen en verschillend zijn als mogelijkheden en vaak ook als voorwaarden om te kunnen ontwikkelen.

“Coachen in de transitionele ruimte” is allereerst een gedegen coachopleiding. Zo leert de student competent te handelen met gebruikmaking van zowel actuele als klassieke coachingsmethodieken, ontwikkelt hij/zij een pallet aan handvatten die ingezet kunnen worden tijdens de coaching en bouwt de student tijdens de opleiding aan zijn/haar coachpraktijk. De opleiding onderscheidt zich ten opzichte van andere coachopleidingen door de coaching te zien als een transitionele ruimte, waarin plaats is voor kwetsbaarheid, creativiteit en groei. Daarnaast worden aspecten uit de interculturele systeemtherapie en de begeleidingskunde verbonden met de coachpraktijk.

B. Historie van de opleiding

Kitlyn Tjin A Djie en Albert Meijerink hebben in 2013 besloten samen de opleiding “Coachen in de transitionele ruimte” op te zetten, omdat zij een missie hebben. Zij wensen dat iedereen in Nederland begeleid kan worden, ook als dat lastig is. Om dat te realiseren is het belangrijk om dominante opvattingen over wat goede begeleiding is en de daarmee gepaard gaande uitsluitingsmechanismen te ontrafelen. En om alternatieve concepten, methoden en praktijkvoorbeelden aangereikt te krijgen, die laten zien dat en hoe het anders kan. Zij hopen met deze opleiding dat iedereen die als professional of als vrijwilliger te maken heeft met begeleiding, of je nu coach bent, trainer, sociaal werker, psycholoog, docent, politieagent of arts en of het nu gaat om individuele dan wel groepsbegeleiding, kan helpen om een ander, nieuw perspectief te krijgen op wat goede begeleiding is en hoe je die vorm kunt geven op jouw eigen manier.

De opleiding is t/m groep 5 onderdeel geweest van “Bureau Beschermjassen” (www.beschermjassen.nl). Dit is het bedrijf van waaruit Kitlyn Tjin A Djie haar activiteiten uitvoert. Nadat Kitlyn en Albert drie groepen hadden opgeleid, hebben zij samen met Irene Zwaan hun ervaringen beschreven in het boek “Begeleiden voor iedereen”. Dit boek is uitgegeven in 2017. Vanaf groep 6 is de opleiding onderdeel van “Begeleiden voor iedereen” (www.begeleidenvooriedereen.nl).

C. Registratie

De opleiding voldoet aan de opleidingsroute van de LVSC tot Registercoach en is erkend door de LVSC. Al tijdens de opleiding is het mogelijk je bij de LVSC (www.lvsc.eu) te laten registreren als Aspirant Coach.

D. De eigen praktijk

Na de opleiding kan je o.a. aan de slag met:

- Coachingsvragen vanuit zowel de profit als non-profit sector
- Begeleidingsvragen met betrekking tot diversiteit op de werkvloer
- Begeleiding van mensen op alle niveaus in organisaties en/of sociale posities
- Begeleiding van vragen die voortkomen uit de gezins- en familiesfeer
- Begeleiding van conflicten en burn-out
- Leerbegeleiding van studenten en werknemers

E. We leiden op tot coaches:

- Die het appèl van de ander kunnen waarnemen.
Hierbij gaat het om het afstemmen op de ander, op jezelf en op elkaar en kunnen weten waar die ander voor komt. Wat is er aan de orde? Tussen de oogharen door luisteren. Het horen, zien, voelen en aftasten. Luisteren voorbij naar dat wat er woordelijk gezegd wordt.
- Die gewaar zijn.
Die in staat zijn in aanwezigheid op basis van innerlijk weten, lichamelijke en emotionele reactie te bemerken dat wat er is. Het kunnen uithouden dat het is zoals het is bij de ander en bij jezelf. En dat wat je gewaarwordt, kunt inzetten wanneer het gewenst is.
- Die samen met de coachee op onderzoek kunnen gaan.
Uitnodigen, soms dwingend, om op onderzoek uit te gaan. Het onderzoek te faciliteren. En te blijven zoeken, ook wanneer het pijnlijk wordt. Er samen bij te kunnen blijven. In het zoeken kunnen richten

op wat er hier en nu aan de orde is, waarbij het niet opgelost hoeft te worden. Het opbouwen van een relatie die dit zoeken mogelijk maakt.

Een relatie waarin coach en coachee elkaar kunnen horen, volgen en verstaan. Waarbij beiden hun autonomie behouden. En dat het weten van de coach ondergeschikt is aan de zoektocht. Dat dit als het ware geparkeerd wordt.

- Die in staat zijn perspectieven te zien.
Door het uit te houden binnen andere perspectieven, nieuwe perspectieven kunnen toevoegen, kunnen wisselen van perspectief en verschillende perspectieven naast elkaar kunnen laten bestaan. Hierbij gaat het om betekenis te kunnen geven, bevragen van de hoorbare perspectieven en de niet uitgesproken perspectieven. Het herkennen van verkokerde perspectieven en het samen met de coachee creëren van ruimte voor het toelaten van nieuwe en andere perspectieven.

- Die in staat zijn te reflecteren.
Door te reflecteren op het eigen handelen en dit kunnen verwoorden en verantwoorden. Kunnen zien en verwoorden in hoeverre gehandeld is overeenkomstig de uitgangspunten van deze opleiding. Kunnen onderzoeken van de eigen praktijk en dit kunnen verantwoorden naar de gemeenschap van coaches en de coachcompetenties. Daarnaast het besef als coach, dat de eigen waarneming beïnvloed wordt door de eigen familiale, culturele bagage en de grote verhalen. En dan ook in staat is hierop andere perspectieven toe te laten.

F. Didactische uitgangspunten

De didactische uitgangspunten van de opleiding zijn steeds verbonden met de coachpraktijk. In de opleiding wordt gewerkt met de volgende didactische principes:

Het concurrency-principe is een didactische pijler van de opleiding: de student wordt gestimuleerd de leerstof en leerervaringen uit de opleiding in verband te brengen met de (eigen) beroepspraktijk. Daarnaast verbindt hij/zij de ervaringen met de persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke- en organisatiecontext waarin de ervaring zich voordoet.

Competentie gericht opleiden is de volgende pijler van onze didactiek. Hierbij is het competentieprofiel van de registercoach van de LVSC de basis en wij hanteren dan ook de omschrijving van het begrip competentie zoals dat door de LVSC is beschreven. Competentie staat voor het vermogen om:

1. te zien wat nodig is in een bepaalde context
2. te kunnen doen wat nodig is in die context (o.a. handelingsrepertoire in huis hebben)

3. de bereidheid en de durf te hebben om dat ook te doen in die context.

Voor de didactiek betekent dit dat in de opleiding steeds de koppeling van theorie met eigen ervaringen wordt gelegd en dat de student uitgenodigd wordt om de bereidheid en durf te hebben dat zowel in de lessituatie als in de praktijk te doen en te laten zien. De praktijk wordt in de lessen en in de supervisie besproken. Hierbij speelt reflectie een belangrijke rol, temeer omdat dit ook in de coachpraktijk zelf aan de orde is.

De student leert zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zijn/haar leerontwikkeling. Ook hier is er weer een relatie met de coachpraktijk, omdat de coachee ook geleerd wordt steeds meer verantwoordelijkheid te nemen voor zijn/haar handelen. Door van iedere bijeenkomst een leerverslag te maken, krijgt en behoudt de student inzicht in zijn ontwikkeling. Door de student te koppelen aan een leermaatje wordt ook gestimuleerd om van elkaar te leren. Daarnaast zijn de leerverslagen materiaal om het ontwikkelportfolio te vullen. Vanuit dit portfolio maakt de student aan het eind van de opleiding een beoordelingsportfolio. Daarnaast wordt een coachpraktijk beschreven en voorgelegd aan 2 externe, niet bij de opleiding betrokken, coaches. Door de beschrijving en de reflectie op de reacties van de externe coaches verantwoordt de student zijn/haar competent handelen.

Circulair leren is voor de coachopleiding ook belangrijk. Enerzijds omdat de student een volwassene is met vele verschillende soorten ervaringen. Door onderwerpen steeds opnieuw, vanuit een ander gezichtspunt en met een oplopende moeilijkheidsgraad aan de orde te stellen, kan steeds opnieuw aansluiting gevonden worden met de praktijk en dus ook met de leerbehoefte. Anderzijds is de praktijk ook circulair omdat er gedurende de opleiding verschillende praktijken gestart en afgerond worden. Hierbij valt in het bijzonder te denken aan de fasen in het coachingstraject zoals contracteren met doelbepaling, tussentijds evalueren en bespreken van resultaten, mogelijk bijstellen van het traject, leerbelemmeringen opsporen en de afsluiting.

Het gedachtegoed “Beschermjassen” is van belang om diversiteit in de breedste zin te laten ervaren en met literatuur te onderbouwen. De student ervaart dat in de opleiding en leert dit ook toe te passen in zijn/haar werk. Dit betekent dat de relatie centraal staat, dat er ruimte is voor verschil, dat veiligheid en openheid voorop staan. En dat diversiteit in al zijn facetten besproken en onderzocht wordt aan de hand van de eigen- en de familiegeschiedenis. Hierbij horen ook de begrippen “transitionele ruimte” en “de vreemde ander”. In de groepsontwikkeling wordt bewust en expliciet met dit gedachtegoed gewerkt.

Narratief- en systemisch werken zijn tevens basisbegrippen van de opleiding. Dus in de lessen staat het verhaal van zowel de student als de coachee op de voorgrond. Er is constant aandacht voor dat wat zich vanuit een systemische kijk voordoet. Hierbij gaat het om het toepassen van begrippen en ideeën uit de systeem- en communicatietheorie, gericht op vraagstukken die zich afspelen in de verschillende contexten. Hierbij zijn kritische reflectie, vakinhoudelijke verdieping en onderzoek naar zingeving, mens en wereldbeeld, van belang. Een onderzoekende houding is juist in de transitionele ruimte van groot belang. Door de hierboven beschreven didactische aanpak ontstaat de ruimte en de noodzaak om deze onderzoekende houding te ontwikkelen. Bij dit onderzoek gaat het in het bijzonder om wat niet gezien, gehoord en gezegd kan worden.

Supervisie tijdens de opleiding biedt bij uitstek mogelijkheden om persoonlijke ervaringen in de coachpraktijk te onderzoeken. Deze te verbinden met de persoonlijke geschiedenis en eigen normen en waarden. Daarnaast wordt in supervisie de verbinding onderzocht met “normatief professioneel handelen”.

G. Het programma

Het programma wordt per dagdeel uitgewerkt zodat doelen, voorbereiding en werkwijze vooraf bekend zijn. Dit programma met bijlagen wordt tijdig digitaal verstuurd. Het programma vindt haar basis in de structuur van de opleiding aangevuld met dat wat de groep studenten op elk moment van de opleiding ondersteunt. De bron hiervoor is de voorafgaande les en de leerverslagen.

De basis van de opleiding wordt gevormd door de volgende 3 opleidingsonderdelen:

- Werken in de transitionele ruimte
- Professioneel handelen als coach
- Supervisie over de coachpraktijk

In het programma is er naast de reguliere aspecten van coaching ook aandacht voor:

- Organisatie- en veranderkunde
- Burn-out-begeleiding
- Conflictcoaching
- Narratieve begeleidingskunde
- Diversiteit in families en organisaties
- Leertheorieën en leerbelemmeringen
- Ondernemerschap
- Systemisch werken
- Interculturele communicatie
- Levensfaseovergangen en rite de passage
- Filosofie, ethiek en zingeving
- Gedachtegoed van “Beschermjassen” zie www.beschermjassen.nl

H. Praktische informatie

1. Toelatingsvoorwaarden en intake

De student dient over een afgeronde hbo- of wo-opleiding en minimaal 5 jaar levens en (onbetaalde) werkervaring op hbo-niveau te beschikken. Tijdens de opleiding dient de student zelf voor verschillende coachpraktijken van minimaal 50 praktijkuren te zorgen. Voor toelating vindt een intakegesprek plaats met één van de hoofddocenten om wederzijdse verwachtingen en mogelijkheden te verkennen en te bepalen of aan de toelatingsvoorwaarden is voldaan. Indien niet geheel voldaan wordt aan de toelatingseisen kan men vragen in aanmerking te komen voor de vrijstellingsregeling. Tegen een besluit van de opleiding om niet toegelaten te worden, is geen beroep mogelijk.

2. De coachpraktijk

Tijdens de opleiding dient de student voor tenminste 6 verschillende coachpraktijken van in totaal minimaal 50 praktijkuren te zorgen. Hierbij is het van belang om in tenminste 3 verschillende contexten te coachen en de student kan naast individuele coaching ook groepscoaching of teamcoaching geven. De eisen voor de praktijk zijn uitgebreider dan de minimum registratie-eisen van de LVSC omdat de opleiding belang hecht aan een uitgebreide en diverse praktijkervaring. Ter ondersteuning is supervisie over de coachpraktijk in de opleiding opgenomen. De coachpraktijk dient op 28 februari 2020 daadwerkelijk te zijn gestart.

3. Het rooster

De 25 lesdagen zijn op vrijdag van 9.30 uur tot 17.30 uur. Als er supervisie wordt gegeven eindigt de lesdag om 16.30 uur. De opleiding start op 24 januari 2020 en wordt afgesloten op 9 april 2021. De pauze is van 13.00 uur tot 14.00 uur. De locatie is Albregt Engelmanstraat 3, Rotterdam. Het rooster is vanaf oktober 2020 beschikbaar op de website.

4. Aanwezigheid

Aanwezigheid op alle lesdagen is verplicht. De student wordt geacht bij alle bijeenkomsten aanwezig te zijn. Bij afwezigheid van een bijeenkomst heeft de student zelf de verantwoordelijkheid om zich op de hoogte te stellen van de behandelde lesstof. Bij afwezigheid van twee bijeenkomsten neemt de student contact op met de desbetreffende docenten en supervisors. Met hen zal dan een vervangende opdracht afgesproken worden. Mocht hierna nog meer afwezigheid plaats vinden, dan kan de opleiding het behalen van het diploma blokkeren.

5. Aantal deelnemers

Het aantal studenten per groep is minimaal 8 en maximaal 16.

6. Literatuurlijst

De literatuurlijst bestaat uit een verplicht en een aanbevolen deel. De literatuurlijst is vanaf mei 2019 te vinden op de website.

7. Studielast

De studielast is 550 uur en is onderverdeeld in:

Contacttijd	165 uur:	15 lesdagen van 7 uur en 10 lesdagen van 6 uur
Coachingspraktijk	100 uur:	contacttijd 50 uur en 50 uur voorbereiding
Les en supervisievoorbereiding	175 uur:	gemiddeld 7 uur per lesdag
Eindwerkstuk	60 uur	
Beoordelingsportfolio	30 uur	
Eindpresentatie	20 uur	

8. Toetsing

Alle verwerkingsopdrachten moeten ten minste zijn beoordeeld met "Voldaan" en de coachpraktijk van 50 contacturen moet schriftelijk zijn verantwoord, voordat aan het eind van de opleiding de praktijkbeschrijving en het beoordelingsportfolio ter beoordeling mogen worden ingeleverd. De individuele eindpresentatie vindt pas plaats, nadat de beide eindopdrachten met tenminste een voldoende zijn beoordeeld. Nadat de presentatie met tenminste een voldoende is beoordeeld, komt de student in aanmerking voor het certificaat. Voor ieder onderdeel is éénmaal herkansing mogelijk waarbij de bovengenoemde volgorde van kracht blijft.

9. Kosten

De kosten van de opleiding bedragen € 5.450,- (btw vrij) exclusief ca. € 350,- studiemateriaal.

10. Kijk voor meer informatie op www.begeleidenvooriedereen.nl